

Галина Гримашевич (Житомир, Україна)

УДК УДК 811.161.2'282

**ДИНАМІКА ЛЕКСИКИ ТКАЦТВА В
СЕРЕДНЬОПОЛІСЬКИХ ГОВІРКАХ**

У статті представлено матеріал про поліське ткацтво, досліджено динамічні процеси в тематичній групі лексики ткацтва в середньополіських говірках Житомирської області, проаналізовано їх причини.

Ключові слова: ткацтво, динаміка, лексема, номінація.

Мова – динамічна система, яка має здатність постійно змінюватися, оновлюватися. Найбільших змін зазнає лексична система як української літературної мови, про що відзначено в низці досліджень [див., наприклад, 21; 22], так і діалектної мови [8]. Тому вивчення динамічних змін словникового складу літературної та діалектної мови (як в інші історичні періоди, так і в наш час) є одним із найактуальніших напрямів лінгвістичних досліджень.

Процеси появи нових слів та зникнення старих є взаємозумовленими. Так, назви предметів і явищ матеріальної та духовної культури, які вийшли з ужитку через різноманітні причини, забуваються, стираються з пам'яті носіїв мови. Тому розвиток людського суспільства, його матеріальної та духовної культури, народного господарства, модернізація промисловості є визначальними позамовними чинниками, наслідком яких є зникнення величезних пластів культури народу, що закономірно призводить до змін у сфері номінації та прискорює процес архаїзації лексичних одиниць тих тематичних груп лексики (далі – ТГЛ), які репрезентують матеріал давніх українських народних промислів, зокрема й ткацтва.

Мета нашої розвідки – простежити динамічні процеси в лексиці ткацтва в середньполіських говірках Житомирської області.

Матеріалами для написання статті слугували власні польові записи діалектного мовлення середньполіських говірок Овруцького та Олевського районів Житомирської області, здійснені упродовж 2009 – 2011 років; для простеження динаміки досліджуваної групи лексики залучено матеріали М. Никончука, зібрані ним у 70-х роках ХХ ст., наукова етнографічна, етнолінгвістична та лінгвістична література з порушеної проблеми.

Народні промисли завжди цікавили дослідників як невичерпне джерело досвіду, знань, духовного багатства народу. Серед них важливе місце посідало ткацтво – одне з найважливіших і найдавніших занять українців загалом і поліщуків зокрема протягом усієї історії. Так, Г. Охріменко, О. Шевчук зазначають, що розквіт ткацтва на Поліссі потрібно пов'язувати з тшинецько-комарівською культурою (XVI – XI ст. до н. е.), тобто населення Полісся має багатотисячний досвід цього заняття [18].

Глибока архаїка зазначеного народного промислу здавна привертала увагу дослідників різних галузей знань, насамперед етнографів. Так, прядіння й ткацтво східних слов'ян досліджувала Н. Лебедева [13], ткацтво в обрядах та віруваннях українців – О. Боряк [3] та О. Герасимчук [4]. Пізніше прядіння й ткацтво на різних теренах України досліджували етнолінгвісти (наприклад, А. Гура [10] та Н. Владимирська [6] представляють матеріал про поліські народні уявлення, пов'язані з ткацтвом, зокрема снуванням, остання також репрезентує поліську термінологію ткацтва [7], М. Павлова досліджує поліські обряди та повір'я ткацького промислу [19; 20]).

Упродовж останніх десятиліть в українській діалектології поживаються дослідження різних тематичних груп лексики, зокрема й

номінації ткацтва, хоча цей пласт лексики нерівномірно досліджений в українському діалектному континуумі. Так, Н. Вежинович вивчала лексику ткацтва говорів Тернопільщини [5], І. Ніколаєнко в різнопланових дослідженнях репрезентує матеріал про ткацтво з українських східнословобожанських говірок [14–17], М. Безкишкіна, даючи словотворчу характеристику назвам деяких народних промислів, звертає увагу й на лексику ткацтва [1], яку досліджувала на матеріалі українських говорів північно-східних районів Сумської області [1], А. Бодник досліджує прядильно-ткацьку термінологію в бойківських говірках [2], А. Залеський подає ареальну та структурно-семантичну характеристику назв знарядь для обробки льону й конопель в українських діалектах [11], Л. Терешко аналізує термінологію прядіння й ткацтва в говірках Одещини [23–24], І. Шумей представляє ткацьку лексику Наддністрянщини в прислів'ях та приказках [26] і т.і. Білоруська термінологія обробки льону представлена в лексикографічно-лінгвогеографічному дослідженні Ф. Клімчука і Т. Трухан [25], у передмові до якого автори аналізують стан вивчення лексики прядіння, ткацтва та обробітку льону в білоруських діалектах, зокрема і в поліських, а в основній частині репрезентують тематичний словник «Обробіток льону», у якому вміщено назви приладів і процесів підготовки льону до прядіння, назви приладів і процесів прядіння, а також номінація пряжі та її підготування до снування; крім цього, подано 53 лінгвістичні карти. Зазначимо, що поліська термінологія ткацтва й прядіння найповніше представлена в матеріалах до лексичного атласу Правобережного Полісся [МЛА] М. Никончука, який подає матеріали, зібрані ним у 465 говірках упродовж 1971-1977 років. Тематичній групі лексики прядіння й ткацтва тут присвячено 71 питання, які стосуються назв ткацького начиння, процесів ткання та обробітку льону.

Як засвідчують опрацьовані матеріали та власні дослідження, основною сировиною для поліського ткацтва були здебільшого льон та зрідка коноплі, овеча шерсть, які для здійснення процесу ткання проходили багатоступеневу обробку, про що зазначають інформатори (зауважимо, що процес підготовки матеріалу для ткання відтворюють тільки представники старшого покоління (1930-х – 1940-х р.н.), оскільки молодші жителі вже не пам'ятають цього ремесла). Пропонуємо діалектні записи про підготовку матеріалу до ткання та сам процес ткання, зафіксовані в досліджуваних говірках: *'С'ейал'і л'он, по'лол'і, в'іб'і'рал'і, с'лал'і на 'з'емл'у, шоб 'в'іл'ежаўса ('м'єсце називал'і с'л'ішче), 'в'іл'ежаў, 'д'іўл'ац'а, пров'е'райут, ч'і ўже йо'го 'можна зоб'рат на волок'но. Й'єк го'тов'і, зб'і'рал'і, ў'йажут у пуч'к'і. Роз'воз'іл'і 'л'уд'ам по ха'тах. 'Каждая л'уд'іна, йа'ка 'роб'іт у кол'госп'і, доўж'на л'он 'в'ісуш'іт і на д'ер'еў'йану 'т'ерн'іцу по'т'ерт'і. 'Б'іл'і, го'лоўк'і обм'і'нал'і, с'ем'е'на од':ел'ал'і. Од':ел'іл'і кост'р'іцу. 'Пот'ім тре'найут у тре'пачках, з'робл'ени'х із 'д'ер'ева; д'ер'ж'іш ж'мен'у 'л'ону, д'ер'еў'йане 'б'іл'це, д'ер'ж'іш од'нойу ру'койу л'он, а д'ругойу бе'реш спец'і'ал'ну 'дошечку і уда'райеш по 'л'ону, шо з'в'єс'іўса до'н'ізу, к'лоч':е одна'дає, а ў ру'ц'є оста'йец'а 'кужел'. Із к'лоч'я 'робл'ат ку'дел'у (прост'і'лайут на ос'лон'і, ск'ручвайут те к'лоч':е йак у ка'чалку). І полу'чайец'а ку'дел'а. Із ц'о'й'є ку'дел'і пра'дут 'н'ітк'і дл'а тка'н':а на у'ток, а дл'а ос'нов'і полот'на пра'дут 'н'ітк'і із 'кужел'у. Бе'рут г'ребен'а, 'робл'ат з йо'го 'м'ічк'і і ўже з ти'х 'м'ічок пра'дут 'тонк'і'є 'н'іточк'і, йа'к'ім'і 'даже 'ш'іл'і. І с'е ўже ос'нова дл'а тка'н':а полот'на (Ч.); 'Посл'е 'того, йак соб'рали' л'он, йо'го м'йали'. М'йат' т'реба бу'ло два 'раза. О'ди'н раз на 'б'ол'шой м'йалк'е, а д'руги'ї – на 'м'еншой. По'том т'е'пали', шоб о'ч'и'сти'т' од 'ли'ш'н'ого. Шоб волок'но бу'ло м'йагк'і'м, то йо'го 'б'і'ли' об 'д'ер'ево*

чи стоїти і розч'єсували напосл'єдок шч'откої з св'ї'н'ачої шч'є'т'їні. О'те ўсе, шо оста'валос' на н'ої, в'ї'н'є'мали і ро'б'ї'ли з 'н'ого м'єш'к'ї або т'кан' дл'а ха'з'аїства. Най'тон'ш'ї'є і най'доўш'ї'є во'локна б'рали ўже дл'а ос'нов'ї. Дл'а т'кан'єї шч'є б'рали 'воўну. З багато'годн'ої о'в'єчк'ї состри'гали ў т'раўн'є на 'ден' Н'їка'лайя, з одно'годн'ої це ро'б'ї'ли 'л'єтом, а з йаг'н'ат – на П'єт'р'оўку. Состри'гали с 'помошч'ю г'руб'їх 'ножн'їц. 'Посл'є ст'р'їжк'ї 'воўну 'пари'ли ў 'теплої во'д'є. По'том су'ши'ли на 'сонці. По'сушену 'воўну с'кубали ру'кам'ї або ч'є'сали дереў'яної шч'откої. Це ро'б'ї'ли дл'а 'того, шо об'є'д'є'ли'т' 'доўг'їє во'локна од ко'ротк'їх. По'том ко'ротк'їє во'локна ч'є'сали зноў, шо роз'пуш'ї'т'. Б'рали дл'а 'ц'ого стру'ну. А 'доўг'їє во'локна шли дл'а ос'нов'ї, бо во'ни б'у'ли 'дуже т'верд'їє і 'жорстк'їє (Бк.); Ко'нопл'ї ўйа'зали в сно'п'ї і мо'ч'ї'ли в 'р'єч'к'є. Йак'шо б'у'ла во'да 'дуже хо'лодна, то во'локно ле'жало дес' н'є'д'є'лу, а йак'шо 'бол'єє-'м'єн'єє 'тепла, то ўс'о'го п'ят' д'н'єї хва'тало. По'том це во'локно в'ї'мали, су'ш'ї'ли, моло'т'ї'ли і зб'ї'рали с'єм'є'на. Б'ї'ли 'б'ї'т'н'їц'ої, а ў 'кого не б'у'ло – об'їкно'в'є'н'ї'м'ї це'пам'ї дл'а з'єр'на. По'том т'є'пали на т'єрн'їц'є ч'ї сп'єц'ї'ал'ної роз'ч'єскої. 'Посл'є 'ц'ого м'йали но'гам'ї і ло'ж'ї'ли на п'р'алку, а з п'р'алк'ї на мото'в'їло. Мото'в'їло – це та'ка 'дошч'єчк'а, на йа'ку на'мотували во'локно, а з 'н'ого ўже на в'єр'тушку. В'єр'тушка кру'т'ї'лас'а і на'мотувалис'а клу'бочк'ї. По'том сно'вали на с'ноўн'їц'є. Зн'є'мали ўсе на 'руку, а по'том ўсе на в'єрс'тат. С'тав'їт' в'єрс'тат у'м'єлі не ўс'є. Спо'чатку с'тав'їт' т'реба б'у'ло боко'в'їє 'балк'ї, йа'к'їє з'верху ск'р'єпл'увалис'а попе'речноїу 'палкой. По'том с'тав'їли 'л'адо, а на 'н'ого ч'єп'ляли 'бердо і ўс'ак'є на'ч'їн'а. Ус'ак'їє 'ни'точк'ї, б'лочк'ї, кол'єш'чатка. Б'у' шч'є у

в'ерс'тат'е чоў'нок. З йо'го 'помошчйу к'лали попе'р'ечні'йе с'т'ожк'і на полот'н'ѐ, а 'бердом приб'і'вали' йіх. 'Берда ро'б'і'ли' з оче'рету, і во'ни' бу'ли' т'верди'м'і. От так без кон'ц'а про'т'агуєш і при'б'і'вайєш 'л'адою, а об'ратно 'бердом (О.).

Зібраний нами та представлений у МЛА М. Никончука діалектний матеріал дає підстави в ТГЛ ткацтва виділити такі основні лексико-семантичні групи (ЛСГ): ЛСГ «назви ткацьких пристроїв, знарядь та їхніх частин»; ЛСГ «назви матеріалу для ткання та його обробки»; ЛСГ «назви процесів та дій, пов'язаних із тканням», ЛСГ «назви різних видів витканого полотна», а також відзначена низка номенів, які не можна об'єднати в якісь окремі ЛСГ.

Проаналізуємо назви деяких деталей ткацького верстата. Зауважимо, що, порівняно з матеріалами, зібраними М. Никончуком, репертуар зафіксованих нами номенів набагато менший, оскільки лексеми на позначення значної частини деталей ткацького верстата інформатори не можуть відтворити, тому що забули їх або й й зовсім не знали.

Ткацький вестат у досліджуваних говірках має назви *к'росна* (З., Б., СВ, Ч., О.) – від псл. *krosno «дерев'яна рама різного призначення» [ЕСУМ III, 105], *верс'тат* (А., К.), *верс'тат* (Л.), *в'ерс'тат* (Бк.), яка запозичена з польської мови [ЕСУМ I, 357]. М. Никончук у частині середньополіських говірок фіксував обидві назви, причому з ремаркою, що *кросна* – стара назва, а *верстат* – нова [МЛА, 236–237].

Пристрій, на якому намотували з клубків основу для ткання, у досліджуваних говірках позначався віддієслівними суфіксальними утвореннями *снуб'валница* (А.), *снуб'вал'ніц'а* (Л.), *снуб'вал'ница* (К.), *сна'вал'ніц'а* (Бк.), *сно'вал'ніц'а* (З.), *сноу'ніц'а* (Б., СВ, Ч.), які похідні від псл. *snovati [ЕСУМ V, с. 338], мотивовані призначенням (пор.

також поліс. *снувальниця*, *'сновня* [29, с. 199], захполіс. *снівниця*, *снувнеці* [Аркушин, II, 160]). Зауважимо, що в деяких говірках (О., Л.) такого пристрою не було, а снували на стіні, у яку були забиті кілочки, тому й назви немає. Крім цього, М. Никончук у говірці с. Білка (Б.) відзначив назву *ш'пуг'і*, яку зараз інформатори не відтворюють.

Сема 'одна з двох бічних великих рам ткацького верстата' представлена лексемами *стаў* (Б., О.), *с'тавина* (А., К.), *с'тав'іна* (Бк.), *ста'в'іна* (П.), *ста'т'іва* (Г.), *ста'т'іво* (Г.), *ста'т'ів'іна* (Г.) – від псл. **stati* «ставати, стати; становитися; починати; стояти» [ЕСУМ V, 400]. Зауважимо, що в західнополіських говірках відзначена назва *став* на позначення ткацького верстата спеціальної конструкції [Аркушин II, 169]. Репертуар найменувань цієї реалії в середньополіських говірках, представлений М. Никончуком [МЛА, 235–236], надзвичайно широкий, оскільки в час збирання ним діалектного матеріалу кожен мешканець Полісся виразно уявляв цю частину ткацького верстата, бо практично в кожній сім'ї він був і ним постійно користувалися, виготовляючи тканину різного призначення.

На позначення важелів (підніжок, педалей) унизу ткацького верстата, через які приводиться в рух нит та утворюється зіва в основі, відзначені назви *поно'жé* (Г., А., К., Ч., Б.), *по'но́ж'е* (О.), *под'но́ж'е* (Л.), *под'но́жйе* (Бк.) (пор. також поліс. *пана'жи* [Лисенко, 151], схслобож. *нано́жники* [16, 135]), які пов'язані з лексемою *нога*, мотивовані місцем розташування реалії та призначенням. У західнополіських говірках із такою ж семантикою зафіксовано віддієслівне утворення *верцьохи* [Аркушин I, 50], мотивоване призначенням.

Семи 'верхній або дальший вал, на який навивається основа' та 'нижній або ближчий вал, на який навивається зіткане полотно' в

досліджуваних говірках, як зараз зазначають інформатори, представлені лексемами *воро'т'іло* (Г., О., Л., Ч., Б., З.), *воро'тило* (А., К.), *вара'т'іло* (Бк.), які є віддієслівними суфіксальними дериватами, мотивованими призначенням. Водночас варто зауважити, що на час збирання матеріалу М. Никончуком у говірках чітко розрізняли верхній та нижній вали, що представлено і в номінації. Наприклад, у говірці с. Білка (Б.) верхній вал називали *воро'т'іло*, а нижній – безафіксним віддієслівним утворенням *на'вдй* [МЛА, 237–238].

Рухома підвісна рама ткацького верстата, у якій кріпиться бердо та за допомогою якої прибивається піткання, має назву *на'билка* (А., К.), *на'б'ілка* (О., Бк., Л.), *на'б'ілк'і* (Г., Ч., З., СВ, Б.), яка є віддієслівним суфіксальним утворенням, мотивованим призначенням. У словнику П. Лисенка з таким значенням відзначена лексема *'л'адо* [Лисенко, 119], М. Никончук також фіксував її з цією ж семантикою, подаючи ремарку «у складнішому верстаті», а також представляючи варіант *'л'ада* [МЛА, 239].

Отже, проведений аналіз навіть незначної частини назв із ТГЛ ткацтва (представити весь матеріал не дозволяє обсяг статті) дає підстави стверджувати, що такий народний промисел, як ткацтво, та його номінація вже належить минулому, оскільки назви збережені (без збереження самих реалій) тільки в мовленні представників старшого покоління, які в сучасних умовах теж забувають як деталі ткацького верстата, так і слова, які їх номінували. Крім того, відбулися значні зміни і у функціонуванні лексики ткацтва на досліджуваній території, оскільки матеріали, зібрані іншими дослідниками кілька десятиліть тому, засвідчують широке використання деталей ткацького верстата, самого процесу ткання в обрядовості поліщуків, у їхньому світобаченні та світосприйнятті, у веденні народного господарства як оберегів тощо

[див., наприклад, 19], хоча залишки давніх вірувань поліщуків і досі передаються з покоління в покоління. Так, у говірці с. Черевки (Ч.) зафіксовано деякі заборони, пов'язані з ткацтвом: не можна ткати в понеділок, бо в цей день «засно'ваўса св'ёт», не можна вивішувати основу на вулиці до Благовіщення, бо це гріх; не можна ткати в п'ятницю, бо це святий день, у суботу та у свята; не можна нікому давати веретено та інші деталі верстата.

Отже, дослідження тих ТГЛ, які зазнають значних змін у зв'язку зі зникненням номінованих реалій, у різних зонах українського діалектного континууму, насамперед в архаїчних регіонах, є сьогодні одним з основних завдань діалектологів-лексикологів, що, крім усього, зумовлено ще й тим, що наявні сьогодні джерела інформації про українську діалектну лексику демонструють неповноту, лакунарність матеріалу, наявність різноманітних обмежень у його репрезентації [9, 19], наслідком чого мають стати комплексні дослідження різнопланової діалектної лексики, передовсім тих тематичних груп, які відзначаються динамікою репертуару номінативних одиниць, зумовленою змінами в матеріальній та духовній культурі діалектоносіїв.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безкишкіна М. Т. Словотворча характеристика назв деяких народних промислів / М. Т. Безкишкіна // Українська діалектна морфологія. – К., 1969. – С. 44–47; Бескишкина М. Т. Лексика и фразеология коноплеводства, прядения и ткачества украинских говоров северовосточных районов Сумской области : автореф. ... канд. филол. наук. – Полтава, 1965. – 20 с.
2. Бодник А. А. Прядильно-ткацька термінологія в бойківських говорах / А. А. Бодник // XIII республіканська діалектологічна нарада : тези доповідей. – Київ, 1969. – С. 123–125.

3. Боряк О. Ткацтво в обрядах та віруваннях українців (середина XIX – початок XX ст.) / О. Боряк. – К., 1997. – 196 с.
4. Боряк О. О., Герасимчук О. В. Веретено і пряслиця у слов'янській міфологічній традиції / О. О. Боряк, О. В. Герасимчук // Нар. творчість та етнографія. – 1990. – № 1. – С. 30–36.
5. Венжинович Н. Ф. Лексика народних промислів (ткацтво) говорів Тернопільщини : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Н. Ф. Венжинович / Ужгородський держ. ун-т. – Ужгород, 1998. – 244 с.
6. Владимирская Н. Г. Материалы к описанию полесских народных представлений, связанных с ткачеством. Снование / Н. Г. Владимирская // Полесский этнолингвистический сборник. – Москва, 1983. – С. 225–346.
7. Владимирская Н. Г. Полесская терминология ткачества / Н. Г. Владимирская // Лексика Полесья. – Москва, 1968. – С. 193–280
8. Глуховцева К. Д. Динаміка українських східнословобожанських говірок : монографія / К. Д. Глуховцева. – Луганськ : Альма-матер, 2005. – 594 с.
9. Гриценко П. Ю. Українська діалектна лексика : реальність і опис (деякі аспекти) / П. Ю. Гриценко // Діалектна лексика : лексикологічний, лексикографічний та лінгвогеографічний аспекти : матеріали доповідей Міжнародної конференції. – Глухів : РВВ, 2005. – С. 5–23.
10. Гура А. В. Материалы к описанию народных представлений, связанных с ткачеством, в зоне полесско-подляского пограничья / А. В. Гура // Восточнославянский этнолингвистический сборник : исследования и материалы. – Москва, 2001. – С. 105–117.
11. Залеський А. М. Ареальна і структурно-семантична характеристика назв знарядь для обробки льону й конопель в українських говорах / А. М. Залеський // Проблеми дослідження діалектної лексики і фразеології української мови : тези доповідей. – Ужгород, 1978. – С. 24–36.

12. Казачэнка Т., Камарэнка С. Палескія назвы падрыхтоўчых этапаў да ткання і шыцця / Т. Казачэнка, С. Камарэнка // Велике лядо : зб. статей. – Житомир, 1992. – С. 102–108.
13. Лебедева Н. И. Прядение и ткачество восточных славян / Н. И. Лебедева // Восточнославянский этнографический сборник. – М., 1965. – С. 488–492.
14. Ніколаєнко І. Ареальна варіативність лексики традиційного народного ткацтва / І. Ніколаєнко // Вісник Луганського держ. пед. ін-ту ім. Тараса Шевченка. – 2000. – № 9. – С. 73–81.
15. Ніколаєнко І. О. Структура й ареальна характеристика лексики традиційного ткацтва в українських східнословобожанських говірках : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / І. О. Ніколаєнко – Запоріжжя, 2000. – 24 с.
16. Ніколаєнко І. Ткацтво Східної Слобожанщини: реалії і легенди / І. Ніколаєнко // Діалектологічні студії. 5 : Фонетика, морфологія, словотвір / Відп. ред. П. Гриценко, Н. Хобзей. – Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2005. – С. 311–325.
17. Ніколаєнко Ірина. Фрагмент тематичного словника назв виробів ткацтва, полотна і тканини та їх частин (с. Танюшівка Новопсковського р-ну Луганської області) / Ірина Ніколаєнко // Східнословобожанські українські говірки: Науково-навчальний посібник. – Ч. II. – Луганськ : Альма-матер, 2002. – С. 95–100.
18. Охріменко Г., Шевчук О. Про давнє ткацтво на Поліссі та Волині / Г. Охріменко, О. Шевчук // Полісся. Етнікос, традиції, культура. – Луцьк, 1997. – С. 248–252.
19. Павлова М. Р. Веретено и связанные с ним народные представления / М. Р. Павлова // Региональные особенности восточнославянских языков, литератур, фольклора и методы их изучения. Часть II : тезисы докладов

и сообщений III республиканской конференции. – Гомель, 1985. – С. 132–134.

20. Павлова М. Р. Полесские обряды и поверия, связанные с ткачеством / М. Р. Павлова // Полесье и этногенез славян : предварительные материалы и тезисы конференции. – Москва, 1983. – С. 111–113.

21. Стишов О. А. Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації) / О. А. Стишов. – 2-ге вид., переробл. – К. : Пугач, 2005. – 388 с.

22. Струганець Любов. Динаміка лексичних норм української літературної мови ХХ століття / Любов Струганець. – Тернопіль : Астон, 2002. – 352 с.

23. Терешко Л. С. Словотвір прикметників (на матеріалах лексики коноплярства і ткацтва українських говірок північного Причорномор'я) / Л. С. Терешко // XIV республіканська діалектологічна нарада. – К., 1977. – С. 74–76.

24. Терешко Л. С. Терминология прядения в украинских говорах Одесщины / Л. С. Терешко // Українська діалектологія і ономастика. – Київ, 1964. – С. 95–107.

25. Трухан Т. М., Клімчук Ф. Д. Лексика апрацоўкі льну : тематычны слоўнік, лексічны атлас / Т. М. Трухан, Ф. Д. Клімчук. – Мінск : ВТАА «Права і эканоміка», 2006. – 202 с.

26. Шумей І. А. Ткацька лексика Наддністрянщини в прислів'ях та приказках / І. А. Шумей // Проблеми української діалектології на сучасному етапі. – Житомир, 1990. – С. 139–141.

Galyna Grymashevich. Dynamics of language weaving of dialects the Middle Polissia.

The article presents material on weaving Polissia, investigate dynamic processes in groups of language weaving in the dialects the Middle Polissia Zhytomyr region, analyses their causes.

Key words: *weaving, dynamic, lexeme, nomination.*

ДЖЕРЕЛА ДОСЛІДЖЕННЯ

- Аркушин Аркушин Григорій. Словник західнополіських говірок : у 2-х т. / Григорій Аркушин. – Луцьк : Вежа, 2000.
- ЕСУМ Етимологічний словник української мови / за ред. О. С. Мельничука : в 7 т. – Т. 1–5. – К., 1982–2002.
- Лисенко Лисенко П. С. Словник поліських говорів / П. С. Лисенко. – К. : Наук. Думка, 1974. – 260 с.
- МЛА Никончук М. В. Матеріали до лексичного атласу української мови (Правобережне Полісся) / М. В. Никончук. – Київ : Наук. думка, 1979. – 310 с.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ

1. А. – Артинськ Олевського району Житомирської області.
2. Б. – Білка Овруцького району Житомирської області.
3. Бк. – Білокоровичі Олевського району Житомирської області.
4. Г. – Городець Овруцького району Житомирської області.
5. З. – Заріччя Овруцького району Житомирської області.
6. К. – Кам'янка Олевського району Житомирської області.
7. Л. – Лопатичі Олевського району Житомирської області.
8. О. – Озеряни Олевського району Житомирської області.
9. П. – Прибитки Овруцького району Житомирської області.
10. СВ. – Старі Велідники Овруцького району Житомирської області.
11. Ч. – Черевки Овруцького району Житомирської області.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Гримашевич Галина Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови Житомирського державного університету імені Івана Франка.